

Dosarul nr. 1ra-203/2022
1-18109288-01-1ra-09022022

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

11 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

Nadejda TOMA
Liliana CATAN
Iurie DIACONU
Ion GUZUN
Victor BOICO

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Bordian Stanislav în numele succesorului părții vătămate, Veverița Elena prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2021, în cauza penală privindu-l pe

NARTEA Vladimir Xxx *născut*
la xx xxxxxxxx xxxx, originar și domiciliat în s.
Xxxx Xxxx, r-nul Xxxxxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.12.2018 – 15.03.2021;
Instanța de apel: 19.04.2021 – 24.11.2021;
Instanța de recurs: 09.02.2022 – 11.04.2022.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Central din 15 martie 2021, Nartea Vladimir a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, la închisoare pe un termen de 4 ani, **cu executare în penitenciar de tip deschis**, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 2 ani și 6 luni, cu obligarea de a nu-și schimba domiciliul fără acordul organului competent.

S-a dispus încasarea din contul lui Nartea Vladimir în beneficiul statului

suma de 640 lei, cu titlul de cheltuieli judiciare.

De la Nartea Vladimir s-a încasat suma de 100 000 lei, în beneficiul succesorului părții vătămate Veverița Irina, cu titlu de prejudiciu moral.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Veverița Ion, privind încasarea prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului prejudiciului să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *în fapt*, a constatat că Nartea Vladimir la 02 septembrie 2018, aproximativ la ora 19.55, deținând permis de conducere de categoria „B” și „C”, conducând microbuzul de model „Ford Tranzit” cu numerele de înmatriculare XX XX XXX, pornind deplasarea de după staționare pe traseul R-20 „Rezina – Orhei – Călărași”, la km 5 + 105 m, intrarea în s. Step - Soci, r-nul Orhei, manifestând imprudență în traficul rutier și încălcând prevederile Regulamentului circulației rutiere, art. 39 alin. (1) „*înaintea începerii deplasării, reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic*”, art. 45 alin. (1) lit. a) „*conducătorul trebuie să conducă vehiculul...ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția*”, art. 45 alin.(1) lit. b), *conducătorul trebuie să conducă vehiculul... dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase*”, a efectuat manevra de întoarcere spre sensul opus, tamponând motocicleta de model „Fecon FK 150” cu numărul de înmatriculare XX XX XXX condusă de cet. Veverița Ion, care îl avea ca pasager pe Blanari Teodor, ce se deplasa regulamentar în direcția or. Rezina.

În urma accidentului de circulație rutieră, conducătorului motocicletei Veverița Ion i-au fost cauzate vătămări corporale grave sub formă de: traumatism cranio-cerebral deschis manifestat prin contuzie cerebrală gravă cu comă prelungită; fracturi închise cu deplasare ale apofizei coronoide și condilului ramurii stângi ale mandibulei; fractură închisă a corpului vertebrei C 5 gr. 1; fractură deschisă condil medial femur drept; fractură deschisă deget I picior drept; fractură închisă a fibulei drepte cu deplasare de fragmente; fractură cominutivă os radial stâng loc tipic cu deplasare de fragmente; plăgi contuze pe cap, față și membrele inferioare, excoriații pe gât.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, prima instanță a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, ca *încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, adică încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere, de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din*

imprudență o vătămare gravă a integrității corporale.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. *Procurorul în Procuratura r-nului Orhei, Savin Sveatoslav*, care a solicitat casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri prin care lui Nartea Vladimir să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, dintre care 2 ani cu executare reală în penitenciar de tip deschis și 2 ani cu suspendarea executării pedepsei, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

În motivarea cererii de apel a invocat că:

- la individualizarea pedepsei, instanța nu a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod Penal și neîntemeiat i-a aplicat o pedeapsă sub formă de închisoare prin prisma art. 90 Cod penal, fără a lua în considerație că pedeapsa penală are drept scop corectarea și reeducarea vinovatului în spiritul executării stricte a legii, prevenirea de săvârșirea de noi infracțiuni, atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane, reieșind din caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunilor săvârșite, de persoana inculpatului;

- instanța de judecată nu a ținut cont de personalitatea inculpatului, nu a efectuat o analiză amplă a personalității acestuia, care nu a recunoscut vina în producerea accidentului, încercând să evite răspunderea penală prin învinuirea victimei de comiterea acestui accident;

- inculpatul nu a restituit prejudiciul cauzat victimei;

3.2. *Avocatul Bordian Stanislav în numele succesoriului părții vătămate Veverița Elena*, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunile lui Nartea Vladimir să fie încadrate în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare și admiterea integrală a acțiunii civile.

În motivarea cererii de apel a invocat că:

- pedeapsa aplicată inculpatului Nartea Vladimir este una inefficientă și poartă un caracter formal, iar la stabilirea pedepsei instanța nu a ținut cont de circumstanțele reale și personale ale inculpatului;

- probele administrate pe dosar, indică direct că Nartea Vladimir a comis infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal;

- până în prezent, succesoriului părții vătămate nu i-a fost restituit nimic din cheltuielile suportate, iar inculpatul nici măcar nu și-a cerut scuze de la ea;

3.3. *Avocatul Corneliu Pleșca în numele inculpatului*, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie achitat.

În motivarea cererii de apel a invocat că:

- sarcina probațiunii îi revine acuzării, sarcină cu care aceasta din urmă nu s-a isprăvit, toate dubiile urmând a fi interpretate în favoarea lui Nartea Vladimir;

- deși cauza penală s-a aflat pe rol în instanța de fond un termen suficient, examinarea cauzei a avut loc într-un mod superficial, unilateral, cu tendință de acuzare, cu admitere a gravelor erori de procedură, fără a fi respectate prevederile legale de bază ce ar garanta dreptul părților la un proces echitabil.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2021, apelurile declarate au fost respinse, ca fiind nefondate și menținută sentința fără modificări.

4.1. În motivarea soluției, instanța de apel a menționat că, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul Nartea Vladimir a săvârșit infracțiunea pentru care a fost condamnat, instanța de fond aplicând o pedeapsă proporțională faptei comise.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 din Codul de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Colegiul Penal, analizând și apreciind sistemul de acte și documente acumulate și administrate în cadrul urmăririi penale prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și utilității lor, le apreciază ca fiind dobândite cu respectarea normelor de procedură, fiind pertinente, concludente și utile, din care instanța de apel stabilește fără careva dubii că Nartea Vladimir a comis infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. a) din Codul Penal, adică „*încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale*”.

Colegiul a reținut că argumentele apărării în partea în care s-a invocat că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii nu pot fi reținute ca întemeiate, or atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel, din probele analizate și apreciate prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, s-a stabilit indubitabil că fapta inculpatului întrunește elementele infracțiunii pentru care a fost condamnat.

La caz, Colegiul a constatat că din probele administrate s-a stabilit indubitabil că la data de 02 septembrie 2018, aproximativ la ora 19.55, deținând permis de conducere de categoria „B” și „C”, conducând microbuzul de model „Ford Tranzit” cu numerele de înmatriculare XX XX XXX, pornind deplasarea de după staționare pe traseul R-20 „Rezina – Orhei – Călărași”, la km 5 + 105 m,

intrarea în s. Step - Soci, r-nul Orhei, manifestând imprudență în traficul rutier și încălcând prevederile Regulamentului circulației rutiere, art. 39 alin. (1) „*înaintea începerii deplasării, reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic*”, art. 45 alin. (1) lit. a) „*conducătorul trebuie să conducă vehiculul...ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția*”, art. 45 alin. (1) lit. b) ” *conducătorul trebuie să conducă vehiculul... dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase*”, a efectuat manevra de întoarcere spre sensul opus, tamponând motocicletă de model ”Fecon FK 150” cu numărul de înmatriculare XX XX XXX condusă de cet. Veverița Ion, care îl avea ca pasager pe Blanari Teodor, ce se deplasa regulamentar în direcția or. Rezina.

În urma accidentului de circulație rutieră, conducătorului motocicletei Veverița Ion i-au fost cauzate vătămări corporale grave sub formă de: traumatism cranio-cerebral deschis manifestat prin contuzie cerebrală gravă cu comă prelungită; fracturi închise cu deplasare ale apofizei coronoide și condilului ramurii stângi ale mandibulei; fractură închisă a corpului vertebrei C 5 gr. 1; fractură deschisă condil medial femur drept; fractură deschisă deget I picior drept; fractură închisă a fibulei drepte cu deplasare de fragmente; fractură cominutivă os radial stâng loc tipic cu deplasare de fragmente; plăgi contuze pe cap, față și membrele inferioare, excoriații pe gât.

Argumentele apărătorului în numele inculpatului Nartea Vladimir, precum că acesta urmează a fi achitat pe motiv că acuzațiile înaintate nu și-au găsit confirmare în cadrul judecării cauzei penale, Colegiul le-a determinat ca fiind aduse ca scop de a evita răspunderea penală pentru faptele comise.

Totodată, instanța de apel a reținut că sentința primei instanțe a fost contestată și de către procuror în partea blândeții pedepsei, însă Colegiul nu a reținut ca fiind întemeiate argumentele acuzării.

Cu referire la alegațiile avocatului în interesele succesorului părții vătămate cu privire la recalificarea acțiunilor inculpatului din art. 264 alin. (3) lit. a) în art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, adică „*încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane* ” și anume datorită faptului că partea vătămată a decedat urmare a accidentului rutier, Colegiul a combătut această afirmație prin concluziile raportului de expertiză medico – legală nr. 202025D0141 din 04.11.2020, care confirmă faptul că leziunile corporale produse la data de 02.09.2018 (în urma accidentului rutier), nu au legătură cauzală cu decesul din data de 10.03.2019 a părții vătămate.

În continuare, Colegiul a reținut că la numirea tipului și măsurii de pedeapsă, inculpatului Nartea Vladimir, instanța de fond a reiterat prevederile art. 6, 7, 61, 75 – 78 din Codul Penal și le-a aplicat corespunzător, ținând cont de faptul că inculpatul anterior nu a fost judecat, este caracterizat pozitiv, este căsătorit, are trei copii minori la întreținere, la evidența medicului narcolog/psihiatru nu se află, că infracțiunea comisă face parte din categoria celor grave, aplicând o pedeapsă echitabilă și proporțională faptelor comise.

Cu referire la apelul depus de avocatul succesoriului părții vătămate privind încasarea din contul inculpatului în beneficiul succesoriului părții vătămate Veverița Elena prejudiciul moral în mărime de 250 000 lei, Colegiul a conchis că această cerință este una nemotivată.

Astfel, citând prevederile art. 219 alin. (2) pct. 4 și (4), 220 alin. (1), (3), 225, 387 alin. (1), (3) Cod de procedură penală, art. 1398 Cod Civil, Colegiul penal a concluzionat că nu poate satisface cerințele apelantului, or apelantul nu a prezentat instanței de apel, probe cu privire la stabilirea exactă a sumei despăgubirilor în partea prejudiciului moral.

Prin urmare, s-a concluzionat că din argumentele invocate în cererea de apel rezultă doar faptul că părții vătămate i-a fost cauzat un prejudiciu moral, însă, careva probe certe și pertinente care ar permite instanței evaluarea/stabilirea sumei exacte a despăgubirilor, instanței de apel nu i-au fost prezentate.

Instanța de apel a apreciat ca fiind justă concluzia instanței de fond privind admiterea parțială a solicitării părții civile privind recuperarea prejudiciului moral, dispunând încasarea de la inculpatul Nartea Vladimir în beneficiul succesoriului părții vătămate a prejudiciului moral, rezultat în urma săvârșirii infracțiunii în mărime de 100 000 lei, care reprezintă o justă și echitabilă satisfacție a prejudiciului moral suferit de către succesoriul părții vătămate.

Acțiunea civilă înaintată de către apărător în interesele succesoriului părții vătămate, privind încasarea prejudiciului material, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite, să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

5. Temeinicia și legalitatea deciziei instanței de apel a fost contestată cu recurs ordinar de către avocatul *Bordian Stanislav în numele succesoriului părții vătămate Veverița Elena*, solicită casarea deciziei instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului, se invocă următoarele motive:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, greșit a respins apelul procurorului și a reprezentantului succesoriului părții vătămate;

- instanța de fond cât și instanța de apel, nu au ținut cont de poziția procurorului și nu a apreciat critic împrejurările expuse prin prisma art. 75 Cod penal al Republicii Moldova, criteriile generale de individualizare a pedepsei și a stabilit lui Nartea Vladimir o pedeapsă prea blândă, care nu își va atinge scopul;

- ambele instanțe de judecată incorect au stabilit circumstanțele de fapt și de drept și greșit au tras concluzia că inculpatul Nartea Vladimir a săvârșit anume infracțiunea pentru care au fost condamnat adică art. 264 alin. (3), lit. a) Cod penal, însă Nartea Vladimir a comis infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal;

- fiind audiată succesorul părții vătămate Veveriță Elena a declarat că, până în prezent, de către inculpatul Nartea Vladimir, nu i-a fost restituit nimic din cheltuielile suportate. Totodată, inculpatul Nartea Vladimir nu și-a cerut scuze de la ea.

- prevederile art. 90 Cod Penal, nu sunt aplicabile speței, or din materialele cauzei rezultă că suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare, în speță îl va favoriza pe inculpat să săvârșească pe viitor acțiuni similare, iar de către alte persoane va fi apreciată ca o atitudine tolerantă din partea statului a comportamentului prejudiciabil și va diminua încrederea societății în eficacitatea și echitatea sistemului de justiție;

- soluția instanței de fond și a instanței de apel privind soluționarea acțiunii civile este nefondată;

- instanța de apel greșit a constatat că, la caz, nu poate satisface cerințele apelantului, deoarece apelantul nu a prezentat instanței de apel, probe cu privire la stabilirea exactă a sumei despăgubirilor în partea prejudiciului moral;

- persoana care a cauzat prin fapta sa o daună altei persoane este obligată la repararea ei, ceea ce implică dreptul celui prejudiciat de a solicita repararea pagubei. Dreptul respectiv se realizează prin constituirea victimei în calitate de parte civilă și înaintarea acțiunii civile. Acțiunea civilă are ca obiect tragerea la răspundere civilă a inculpatului, iar în cazurile prevăzute de lege a părții civilmente responsabile;

- dreptul la repararea prejudiciului moral îl au nu numai persoanele prejudiciate direct, ci și persoanele apropiate acesteia. Este posibilă acordarea despăgubirii bănești pentru prejudiciul moral afectiv cauzat terțelor persoane, apropiate persoanei vătămate, legate de aceasta printr-o relație afectivă familială. Modalitatea și felul despăgubirilor se stabilesc de către instanță la cererea victimei;

- în speță, pe lângă soția părții vătămate decedate, au avut de suferit și copii acestora. Cea ce nu s-a luat în considerație de către instanțele de judecată la stabilirea cuantumului prejudiciului moral.

6. Judecând recursul ordinar declarat și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide că acesta urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel parțial, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.*

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

Reieșind din prevederile art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul urma să verifice mai amănunțit legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în latura civilă privind stabilirea cuantumului prejudiciului moral, în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și să adopte o hotărâre legală și întemeiată în această parte.

Decizia instanței de apel, conform art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal lărgit constată că aceste prevederi procesuale obligatorii, nu au fost respectate întocmai la judecarea apelului.

Drept temeiuri pentru recurs avocatul în numele părții vătămate a invocat art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care stipulează, că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise *când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

Colegiul lărgit atestă că recurentul nu este de acord cu circumstanțele de fapt și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului cât și cu pedeapsa stabilită acestuia, criticând hotărârile recurate și sub aspectul soluționării acțiunii civile în ceea ce privește prejudiciul moral, iar motivele invocate Colegiul le consideră întemeiate parțial, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 419 Cod de procedură penală, *rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.*

Referitor la motivele invocate de recurent privind necesitatea condamnării inculpatului în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, Colegiul lărgit notează că

instanța de apel nu a comis erori în partea vizată, corect motivând, că argumentul avocatului succesorului părții vătămate se combate prin concluziile raportului de expertiză medico – legală nr. 202025D0141 din 04.11.2020, care confirmă faptul că leziunile corporale produse la data de 02.09.2018 (în urma accidentului rutier), nu au legătură cauzală cu decesul din data de 10.03.2019 a părții vătămate.

Mai mult ca atât, potrivit prevederilor art. 325, 326 alin. (1) Cod de procedură penală, *judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Procurorul care participă la judecarea cauzei penale în primă instanță și în instanța de apel este în drept să modifice, prin ordonanță, învinuirea adusă inculpatului în cadrul urmăririi penale în sensul agravării ei dacă probele cercetate în ședința de judecată dovedesc incontestabil că inculpatul a săvârșit o infracțiune mai gravă decât cea incriminată anterior.*

Cu referire la argumentele recurentului, precum că instanța de judecată prin aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal în privința inculpatului, a stabilit acestuia o pedeapsă prea blândă, Colegiul largit notează că instanța de apel și-a motivat just soluția adoptată în acest sens, acordând deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75 Cod penal, la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei, stabilite conform sancțiunii articolului incriminat, iar în sprijinul statuării respective relevă următoarele.

Așa cum se reține din doctrina penală, în cazul săvârșirii unei infracțiuni *instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune*, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul.

La stabilirea categoriei și mărimii pedepsei în privința inculpatului, instanța de apel legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind pedeapsa aplicată acestuia în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just și argumentat a ținut cont de lipsa atât a circumstanțelor atenuante cât și agravante, că inculpatul nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru și se caracterizează pozitiv, anterior nu a fost condamnat, este căsătorit și are la întreținere 3 copii minori, cât și de prevederile art. 7, 61, 75, Cod penal, conform căror la aplicarea legii penale se ține

cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală. Pedepșa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, la stabilirea categoriei și mărimii pedepsei, instanțele de fond și de apel, au ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază sau agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, de condițiile de viață ale acestuia, de comportamentul acestuia înainte și după comiterea infracțiunii, cât și în timpul ședințelor de judecată, considerând oportun de a-i aplica o pedeapsă cu închisoarea, cu dispunerea suspendării executării ei, conform art. 90 Cod penal și corect a considerat că restabilirea echității sociale, corectarea și reeducarea inculpatului Nartea Vladimir este posibilă prin aplicarea unei pedepse neprivative de libertate.

Mai mult ca atât, Colegiul notează că instanțele de fond și de apel, la stabilirea pedepsei în privința inculpatului, a ținut cont și de jurisprudența CEDO, potrivit căreia „...*soluția cea mai potrivită pentru problema supra-aglomerării ar fi reducerea numărului de deținuți prin utilizarea mai frecventă a măsurilor punitive non privative de libertate și minimizarea recurgerii la detenția preventivă*” (cauza *Varga și alții vs Ungaria*, cererile nr. 1409/12, 45135/12, 73712/12, 34001/13, 44055/13 și 64586/13 din 10.03.2015), precum și de Recomandările Comitetului de Miniștri ONU nr. R (99) 22 și Rec (2006) 13, care invită statele să încurajeze procurorii și judecătorii de a folosi cât mai mult posibil alternativele la detenție.

Pe cale de consecință, se reține că, pedeapsa aplicată inculpatului de către instanța de apel este una echitabilă, proporțională gravității infracțiunii săvârșite și suficientă pentru restabilirea echității sociale. Or, o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv

complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat.

Sub acest aspect, se constată că, instanța de apel la emiterea deciziei în privința inculpatului Nartea Vladimir, nu a respectat prevederile legale întru adoptarea unei soluții întemeiate în latura civilă și anume în partea ce ține de stabilirea cuantumului prejudiciului moral, menținând sentința instanței de fond prin care s-a dispus încasarea din contul inculpatului Nartea Vladimir în beneficiul succesorului părții vătămate Veverița Irina, a prejudiciului moral în sumă de 100 00 lei, or conform acțiunii civile, partea vătămată a solicitat încasarea prejudiciul moral în sumă de 250 000 lei.

Astfel, Colegiul consideră că soluția instanțelor inferioare este argumentată insuficient, deoarece aceasta și-a motivat soluția prin faptul că *nu ar fi fost prezentate probe cu privire la stabilirea exactă a sumei despăgubirilor în partea prejudiciului moral*, fără a argumenta micșorarea cuantumului și fără a ține cont de faptul că cuantumul despăgubirilor stabilit, rezultă din necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit și să aibă un caracter compensatoriu, ținând totodată cont și de cuantumul prejudiciilor stabilite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauzele similare, examinate în privința Republicii Moldova.

De menționat că, hotărârile pronunțate de instanțele inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea și necesită a se menționa că, nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare, nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Se reține că, legiuitorul a acordat prerogative instanței de judecată de a aprecia și determina cuantumul prejudiciului moral ce urmează a fi încasat, or art. 1423 alin. (1) Cod civil, coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, expres prevede că mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice, circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate. Ținând cont de aceste împrejurări, se urmărește scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă, pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temeii. *Totodată, despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.*

Prin urmare, rezultă că instanța de apel nu și-a motivat suficient soluția în

latura civilă, adoptând soluții pripite în partea încasării prejudiciului moral în beneficiul succesorului părții vătămate situație care cade sub incidența erorii de drept cuprinsă în prevederea art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, iar decizia urmează a fi casată în partea respectivă, cu rejudecarea cauzei în apel, așa cum cere art. 435 Cod de procedură penală, întrucât asemenea erori nu pot fi corectate în instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de avocatul succesorului părții vătămate în apel, și ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de prevederile art. 225 Cod de procedură penală și practica CEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Bordian Stanislav în numele succesorului părții vătămate, Veverița Elena, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2021, în latura civilă, în partea încasării prejudiciului moral, în privința inculpatului *NARTEA Vladimir Xxx* și dispune rejudecarea cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, dispozițiile deciziei recurate, se mențin.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea în care a fost dispusă rejudecarea, în rest este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la 03 iunie 2022.

Președinte

Nadejda TOMA

Judecători

Liliana CATAN

Iurie DIACONU

Ion GUZUN

Victor BOICO